

GESPREK OVER DE VIERING VAN HET PAASTRIDUÛM

De vieringen van het Paastriduum:
Witte Donderdag • Goede Vrijdag • Paaszaterdag
Het zijn onderscheiden vieringen, die in wezen samen één viering vormen.
Pasen is het hoogtepunt in het kerkelijk jaar.

In het bisdom Breda werd de brief in juli verzonden aan de priesters, diakens en pastoraal werks(st)ers. De pastorale teams werden gevraagd de praktijk in te richten naar deze brief, met het oog op de vieringen van Pasen 2013. De verspreiding van de brief gebeurde per bisdom.

Daardoor kon het gebeuren dat de brief in het ene bisdom al werd verspreid (en in het nieuws kwam), terwijl de brief in een ander bisdom nog niet was verzonden.

In het bisdom Breda ging de verzending van de brochure gepaard met de uitnodiging voor VPV-dagen over het Paastriduum, op 8 en 15 november. Op de jaarlijkse VPV-dagen (Voortgezette Pastorale Vorming) komen alle pastorale beroepskrachten van parochies en instellingen samen. Mag. dr. Jo Hermans hield de inleiding (zie p. 20-21 in dit magazine). Daarna werd nader gesproken over de brief van de bisschoppen en de vieringen van het Paastriduum. Bisschop Liesen: "Er waren vragen, ook kritische, en we waren met elkaar in gesprek.

In 2012 verscheen een brief van de Nederlandse bisschoppen over de vieringen van het Paastriduum. "De verschillende liturgische vieringen van het Paastriduum vragen veel voorbereiding in allerlei opzichten: praktisch, organisatorisch, pastoraal en ook liturgisch. Omdat die voorbereiding zo intensief is, was en is de verleiding groot hier en daar aanpassingen te doen," schrijven de bisschoppen in de brief, en: "Lokale aanpassingen hebben de neiging [...] tot gewoonte te worden. [...] De laatste jaren is een bijkomende reden voor lokale aanpassingen het feit dat de vierende gemeenschap klein is geworden en zich daarom niet in staat voelt om de liturgie op de voorziene tijd in haar volheid te vieren."

In het vervolg op de VPV-dagen vond in het vicariaat Breda op 11 januari nog een gesprek plaats met pastoors en teamleiders. Met pastoors en teamleiders in het vicariaat Middelburg zullen we nog spreken na Pasen, bij wijze van evaluatie van de invoering van de richtlijnen."

Pasen is het hoogtepunt van het kerkelijk jaar. Bisschop Liesen: "We moeten het daarom voor elkaar mogelijk maken om deel te nemen aan de vieringen. Dat geldt niet alleen de kerkgangers, maar ook de pastoraal werkers en werkers. Juist ook met Pasen moeten we dat mogelijk willen maken voor elkaar."

Een en ander betekent een aanpassing van gegroeide praktijken. Mogelijk dat de samenvoeging van parochies de drempel daarvoor verlaagt. In 1988 schreef de Congregatie voor de Goddelijke Eredienst nog "waar verscheidene kleine parochies aan één priester zijn toevertrouwd, is het beter dat de betreffende gelovigen zich zoveel mogelijk verenigen in de voor- naamste kerk om aan deze vieringen

deel te nemen" (rondzendbrief 'Paschalis Sollemnitatis', opgenomen in de brochure over het Paastriduum). Inmiddels zijn in het bisdom van Breda kleinere parochies deel gaan uitmaken van grotere parochieverbanden. En hoewel het nog steeds vraagt om in beweging te komen naar een andere plek, is dat nu een beweging binnen de eigen parochie.

De eerste bepaling uit de brief van de bisschoppen is dat de liturgische vieringen van het Paastriduum steeds worden gevleid onder leiding van een priester, en nooit onder leiding van een diaken of een leek. De tweede bepaling geeft aan dat woord- en communievieringen niet zijn toegestaan. Tijdens het gesprek met de bisschop op 11 januari werd vanuit de kring van pastoraal werks(st)ers gevraagd hoe zich dit verhoudt tot woord- en communievieringen, waarin zij de gemeenschap voorgaan door het jaar heen. "Het gaat om de vieringen van Pasen, die het hoogtepunt zijn van het kerkelijk jaar. De brief over het Paastriduum gaat niet over de wekelijkse

vieringen. Pasen moeten we met elkaar in zijn volle rijkdom en vormgeving willen vieren," aldus de bisschop, die met 'lex orandi lex credendi' wijst op het belang van de goede viering van de liturgie: "De manier waarop je bidt, geeft aan wat je gelooft."

De brief over het Paastriduum thematiseert overigens de praktijk van woord- en communievieringen door het jaar heen. De inleiding wijst op de brief van de Nederlandse bisschoppen bij gelegenheid van Sacramentsdag 2008, die aangeeft dat woord- en communievieringen er onbedoeld toe kunnen leiden dat gelovigen vervreemden van de eucharistie. "Legen deze achtergrond," aldus de brief over het Paastriduum, "en gezien het belang van het Paastriduum als hoogtepunt van het kerkelijk jaar, is het van het grootste belang dat de gelovigen bij die gelegenheden ook daadwerkelijk deelnemen aan de bijzondere liturgische vieringen van deze dagen onder leiding van een priester."

Bisschop Liesen lichtte tijdens het gesprek met pastoors en teamleiders toe: "Dat is geen gebrek aan erkenning voor de deskundigheid en de inzet van de diakens en pastoraal werks(st)ers, of het in twiifel trekken van professionaliteit. In de liturgie komt Christus aanwezig bij zijn Kerk. Dat gebeurt zoals bekend op vele wijzen: in de biddende gemeenschap, in de lezing van Gods Woord, in het sacrament van de Eucharistie. Bij het Paastriduum is Christus als hogepriester tegenwoordig bij zijn volk in het gewijde ambt van de priester. Daarom is de brief over het Paastriduum 'een aanmoediging om het hoogtepunt van het kerkelijk jaar met heel zijn rijkdom aan inhoud en vormgeving zo waardig mogelijk te vieren.' Daarover hebben we op de VPV-dagen willen spreken, bij de ontmoeting met de pastoors en teamleiders, en bij andere gelegenheden die er zijn geweest, en die nog zullen komen."